

0+

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
пуно Юмым уажыт" (Мф. 5:8).

ШҮЖ-ЧОН ИЗОЛЫК

2013 ий, март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 10-шо (66) №, 2018 ий, октябрь

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

Корнына поро пиал дене шуйналтше

**Йошкар-Оласе да
Марий Элысе епархийым
ыштымылан тений 25 ий теме.**

Марий митрополийын черетан кугу погынымашыжат тиде шочмо кечылан пӧлеклалтын, 14 сентябрьште, Черке У ий кечын, Йошкар-Оласе Православный рӱдерыште эртен. Тушко уло епархиальный духовенстве, епархийын чыла пӧлка-лаж гыч пашаен ден приходла гыч ойырен колтымо ен-влак толыныт.

Тиддеч ончыч чыланат соборный кумалмаште лийыныт. Йошкар-Оласе Благовещенский кафедральный соборышто Юмын литургийым митрополит Иоанн вӱден. Тиде гана колын-ойлен кертдыме-влакат службым раш умыленыт, вет нунылан лӱмын кусарыше лийын.

Литургий деч вара калык, Юмын Аван Мироносицкий иконыжым нумалын, Йошкар-Оласе Успенский соборыш тарванен. Нунын деке Юмым жаплыше

ятыр ен ола уремыште ушнен. Миен шумек, Черке У ий кечын сӧрвален лудмо молитвам да Кавапомышысо Царицылан молитвам лудмеке, митрополит Иоанн тыге каласен: *«Шергакан ача-влак, иза-шольо, ака-шӱжар-шамыч, Черке У идалык тӱналме дене тендам саламлем!»*

Умбакеже - 2-шо лаштыкыште.

У ийнам Эн Яндар Юмын Ава дене пырля тўналына. Ме Туддеке огына мий гын, Тудо Шке мемнан деке толеш. Толмыш дене ойганым лыпландара, черлым паремда, ўнардымылан ўнарым пуа, мыланна Тудын шочшыжо улмынам эше ик гана шижтара, Тудын да Господьын заповедьше почеш илаш кўшта да Тудым чарныде, шыпланыде мокташ кўлмым ушештара: «Куане, Порылыкым пўлеклыше, Тый денет Юмо!» Пайрем дене!»

Кугу погынымашыштат пайрем кумыл умбакыже шуйнен. Епархийын 25 ияш эртыме корныштыжо ятыр куан ден нелылык вашлиялтыныт. Чылажымат Юмын полшымо дене порын вашлийме. Эн кугу куан – тиде Марий кундемыште епархийын шочмыжо. Шке докладыштыже Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн тидымак палемден. *«1993 ийыште Марий мландыш Святейший Патриарх Алексий II толын, – ойлен тудо. – Тудын толмышжо кундемыштына духовный илышлан вянаш энергыш лийын. Тиддеч вара 25 ий эртен. Тиде кужыт эртыме корнынам савырнен ончалаш да Марий Элысе тўрлў калыкын духовно икоян улмышым у вий дене умылаш тарата».*

Владыка тыгак шуктым паша денат палдарен. Марий митрополийым ыштыме да у, Волжск ден Шернур епархийын, шочмыш деч вара чылаже 98 храм, кок монастырь, 33 часамла пашам ыштат, 95 священник, 18 диакон служитлат. 2017 ий сентябрь гыч 2018 ий сентябрь марте кок еным священник саныш кид пыштен шогалтыме. Сретенский семинарийым да магистратурым тунем лекме деч вара Йошкар-Оласе епархийыш иерей Андрей Иванов толын.

Чоным-ачалыме пашат ятыр шукталтын. Тиде ийын Семёновко селасе Юмын Аван Шочмыжо лўмеш храмыште тўн престолым уэмдыме, Оршанке посёлкысо Иоанн Предтече лўмеш храмын кок велсе престолжышамычым, МВД оралтысе Георгий Победоносец лўмеш юмылтым пўлемым, Звенигово районысо Чакмарий селаште Святой Троице лўмеш храмын, Медведово районысо Сидорово ялыште Юмын Аван «Спорительница хлебов» иконыжо лўмеш храмын негызшым да Йошкар-Оласе Тарханово кундемыште верланыше Юмын Аван «Всех скорбящих Радосте» иконыжо лўмеш храмын святитлыме.

Вара святой-влакым канонизироватлыме шотышто пўлкан пашаенже Дмитрий Смирновым колышмо.

Йошкар-Олан епархийжым вяндаш, тўзаташ полшымыштлан ятыр еглан погынымаште Марий епископ, чапланен орланыше Леонидын медальжым кучыктеныт. А Святейший Патриарх Кириллын пунчалже дене Советский районысо Кадам школ директорын туныктым да воспитаний паша шотышто алмаштышыже Г.А. Лебедева Русьым тынеш пуртымылан 1030 ий темме лўмеш Руш Православный Черкын лўмгече медальже дене палемдалтын.

Увер да савыктыш пўлкан ямдылыме «25 ий Юмын Аван леведышыже йымалне» фильм дене погынымаш мучашлалтын.

Кугешнымаш Юмо деч коранда

Волжский районысо Кугу Порат школышто у тунемме ийым кажне гана священникын благословитлымыш дене тўналыт. Тений тыгай вашлиймашке Волжск да Шернурын преосвященнейший епископшо Феофан толын.

Вашмутланымаш илишыште кажне айдемын верже да профессийым кузе ойырен налмыш нєрген ик тунемшын йодышыж гыч тўнале. Йодыш пуымылан тауштен, владыка Феофан тыге вашештыш: «Кеч-могай профессиян лийыда, пашам ыштеда, керек-кушто иледа гынат, эре чын христианин гаяк воктеныда уло лишыл енда-влакым йўратыза да пагалыза. Туныктышо лийыда гын, тунемшыда-влакым, врач гын, черлыда-влакым чаманыза да пагалыза, повар гын, уло порылыкдам, моштымашдам кучылтын, калыкым пукшыза. Тыге ыштымыдам Господь ужынак шога да тендан илишдат куштылгырак да пиаланрак лиеш. Архимандрит Фаддей Витовницкий тыге каласен: «Кажне илиме кечетым "ўмырем ик кечылан кўчыкеме да эше ик поро пашалан шукеме" манын илаш кўлеш». Сандене теат тыгак илаш тыршыза. Чын профессийым налаш манын, Юмо деч йодса. Уло чон дене кумалын йодмыдам Господь колеш да тыланда илишыштыда полшен шогаш тўналеш. Святой праведный Иоанн Кронштадтский тыге ойлен коден: «Господь кажне еным шке верышкыже шогалта. Юмо полшымо дене тиде ен могай поро пашам ыштен, кўлан полшен кертеш – Тудо чыла ужеш да пала». Тугеже айста Тудын поро ойжым шарналтен, шуктен илаш тўналына».

Эше шуко йодышлан владыка вашмутым пуыш да туныктышо ден тунемше, тыгак ача-ава-влакланат поро тыланымашым каласыш: «Святой ачана-влак айдемын илишыжым ныл лончылан пайлат: йоча пагыт, самырык жап, кушкын шумо пагыт да нылымше – шонгылык. Лач самырык пагытыште капкылыште вўр утыждене модеш, язык дене вўдылалтын, чон йодмым шуктымо шуэш. Тыгай шонымаш, чаманаш логалеш, кажне енын уло. Языккан шонымашын вожшо кугешнымаш деч вийым налеш. Ме палена: Юмо ўнышын илишылан поро пиалым пуа, а кугешнышылан ваштареш лиеш. Сандене чылаландат эн тўн науком, Юмым да лишыл ен-влакым йўраташ кўлмым, улылен налаш тыланем. Ача-авадам, ийгот дене тендан деч кугурак-влакым жаплыза, школыштат, мўнгыштат тыматле лийза, черкыш коштса, языком касарен, пырчесым подылза. Господь тыршымыдам ужеш да осал дечын арален леведеш, ятыр поро пашадам шукташ благословитла».

Волжск да Сернур епархийын пресс-службыжо.

Айык илыше-влакын жапышт

2018 ий 8 сентябрьште «Царевококшайск Кремль» культурно-исторический комплексште республикыште Айык илыме пайрем икымше гана эртаралтын. Тудым Йошкар-Оласе епархий, Юмын Аван «Йуын пытарыдыме Чаше» иконыжо лумеш Православный ушем, Марий Эл Республикысе молодежь политике, спорт да туризм шотышто министерстве, тыгак тиде пӱсӱ йодышым пырля решатлаш тыршыше шуко госучреждений ямдыленит.

Саламлыме мутым Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн каласен. Пайремым концерт, тӱрлӱ усталык да спорт коллектив-влак сӱрастареныт. Ен-влакын чоныштым туржшо йодыштышлан священник часамлаште вашештен, канашым пуэн. Кумылан-влакым чагым кыраш туныктеныт. Иоча-влак асфальтыш сӱретленит, шун гыч арверым ыштеныт, ӱстембал модыш дене модыныт. Самырык-влак уш-акылыштым да мастарлыкыштым тӱрлӱ конкурсышто тергенит. Рвезе-влак автоматм кӱчык жапыште ужашлан ойырен да уэш чумырен шуктеныт гын, ӱдыр-влаклан мясорубкым чын погыман ыле. Южышт полдышым сайын ургымо да ӱпым чаткан пунымо конкурслаш ушненыт.

Йошкар-Олан историй тоштерже да тудын пелен чумырмо «Царёв Город» фольклор ансамбль пайремыш шке программышт дене толыныт. Каныме верлаште икмынар лекторий пашам ыштен. Кучедалаш тунемше-влакын «ЕДИНОБОРЕЦ - 12» клубыштын спорт кумдыкыштыжо танасымаш каен. «Волжский Корно» исторический реконструкций клуб фехтований дене мастер-классым эртарен.

Изи заметкеш ончыктен керташ лийдыме чыла нине мероприятий уло Российым авалтыше Айык илыме кече лумеш эртаралтын. Черке гын тидым эре 11 сентябрьыште палемда. Тидлан историйысе амал уло: кок тӱжем ий ончыч Господь ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо Иоанным керде дене руал пуштыныт.

11 сентябрьыште Йошкар-Оласе Воскресенский соборышто Юмын литургийым священник Андрей Кочаков, Айык илыш-йӱла Православный ушемын вуйлатышыже, вӱден да ты кече лумеш Святейший Патриарх Кириллын колтымо серышыжым лудын пуэн:

– Господь дене ушнымаште Преосвященный архипастырь, кугун пагалыме ача-влак, шерге иза-шольо ден ака-шўжар-влак!

Юмын пророкшо нерген ме таче Евангелийыште каласымым колыштна. Утарыше Христос манын: «Тыlande чынак ойлем: ўдырамаш деч шочшо-шочшо коклаште Тынеш Пуртышо Иоанн деч кугурак ен уке» (Мф. 11:11). Пайремыште йўын веселитлыме годым Господь ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо Иоанным керде дене руал пушташ кўштеныт. Арака да Иродиadan ўдыржын куштымыж дене аныргыше Ирод кугыжа пушташ каласен, кеч шкеже пален: «Иоанн чын ыштыше да святой айдеме, сандене тудын деч лўдын да тудым арален» (Мк. 6:20). Иоаннын ойжым колыштын, Ирод ончыч шуко сайым ыштен, тудын мутшым колышташ йўратен. А аракам утыждене йўмыж дене тыгай шучко пашам ыштыктен. Тидым шарнышт манын, ожнысек ты кечын пенгыде пўтым кучат. Кызыт Айык илыме кечым палемдаш тўналыныт.

Кажне ен святой лияш ўжалтын, сандене шке чонжым Пылпомышысо Кугыжанышлан да шўм-чон куанлан ямдылышаш манын, Черке эре шарныкта. Юмын чынже почеш илет, тудын кўштымашыжым шуктет, енлан порым ыштет гын, илышыштет тичмаш куанлиеш. Христос каласен: «Мыйын куанем тендан лийже да тендан куанда тичмаш лийже манын, Мый тидым тыlande ойленам. (Ин. 15:11). Тиде куаным айдеме деч шупшын налаш ок лий» (Ин. 16:22).

Утарыше Христосым Тынеш Пуртышо Иоаннын молитваж дене Чот Чаманыше Господь мыланна Шке полишыжым пуыжо, мыланна да лишылна-влаклан чон да кап дене айыкын илаш лийже».

+КИРИЛЛ, Москван да уло Русьын Патриархше, 2018 ий 11 сентябрь.

Службо деч вара Юмо деч айык илышым сўрвален йодмо крестный ход эртен. Ончыч Изи Какшанын пурла серже дене Юмын Аван скульптурыжо марте толмо, Театральный кўвар гоч вончен, энгер сер дене Муромысо святой благоверный князь Петр ден княгиня Феврония лўмеш часамла деке лекме.

Крестный ход деч вара Воскресенский соборышто молебным служитлыме, аракам йўын, тыгак наркоманий да игроманий дене орланыше-влаклан сай корныш шогалаш полшаш Юмым, Юмын Авам да Тынеш пуртышо Иоанным сўрвалыме.

ОКТЯБРЬ:

5-7 – Владимир – Суздаль – Боголюбково
13 – Православный Казань
17 – Петъял
19-21 – Дивеево – Арзамас
26-28 октябрь: Ташла (Самарский обл.)

НОЯБРЬ

2-6 ноябрь: «Золотое кольцо»: Москва – Сергиев Посад – Ярославль – Ростов – Переславль Залесский
11 – Масканур – У Торъял
16-18 – Дивеево – Арзамас
23 – Яранск
24 – Казань – Раифа
25 – Алексеевский, Юмын Аван «Всецарица»
иконыжо деке
30 ноябрь - 2 декабрь – Москва – Истра

ДЕКАБРЬ

21-23 декабрь – Ярославль – Годеново – Сергиев Посад
8 – Православный Угарман (Нижний Новгород)
9 – Алексеевский, Юмын Аван «Всецарица»
иконыжо деке
14-16 декабрь – Дивеево – Арзамас

Планыште вашталтыш лийын кертеш, сандене Паломнический службо дене кылым кучыза:

Тел.: 8 (8362) 20-81-12,
Электр. почто: mari-palomnik@yandex.ru
ВКонтактештыте странице: vk.com/12palomnik

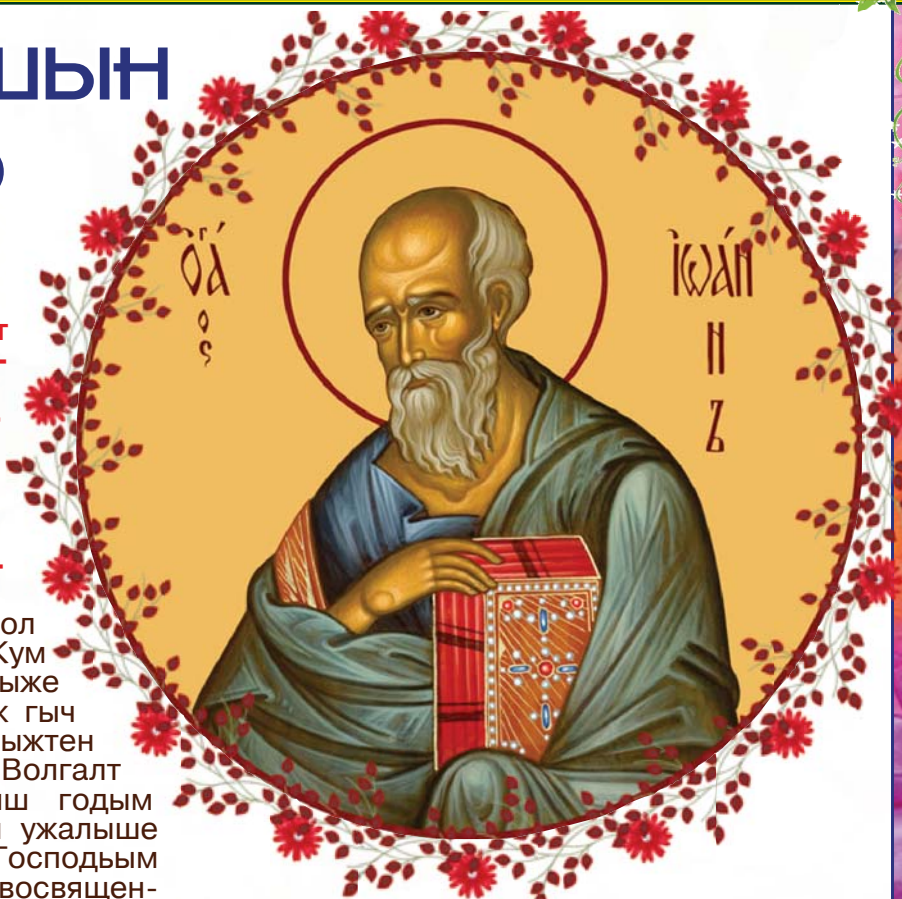

Йöратымашын апостолжо

Святой апостол да евангелист Иоанн ден тудын изаже Христосын лишыл енге лийыныт, вет нунын авашт – святой Иосиф Обручникын Саломия ўдыржö. Иаков изаж ден когыньштым Господь Геннисарет ер воктене ужын да пеленже каяш ўжын. Нуно, Зеведей ачаштым да тарлыме пашаен-влакым пушеш коден, Тудын почеш каеныт да ўшанле тунемшыже лийыныт.

Нарашталыкым аралыше апостол Иоанным Христос поснак йöратен. Кум эн лишыл тунемшыже кокла гыч иктыже тудо лийын да Утарышын илышыж гыч шукум ужын: Иакрын ўдыржым ылыжтен кынелтым, Фавор курыкышто Волгалт вашталтмыжым. Шолып каскочкыш годым Господь воктене лийын да Тудым ужалыше енын кö улмыж нерген йодын. Господьым Гефсиман сад гыч закондымо первосвященник Анна ден Каиафа деке судыш нангайме годым Иоанн почешыже каен. Архиерейын кудывечыштыже Тудым йодыштмым ужын. Ыресым нумал кайымыж годым, уло шүм дене ойганен, почешыже каен. Ырес воктене Юмын Ава дене пырля шортын. Иисус Ырес гыч Аважым да тыштак шогышо йöратыме тунемшыжым ужын да каласен: «Ўдырамаш, теве Тыйын эргыч». А вара тунемшыжлан ойлен: «Теве тыйын Ават». Тунемшыже Иисусын Аважым тунамшкеж деке налын (Ин. 19, 26, 27). Апостол Иоанн ты жап гыч Эн святой Ўдыр Мариялан йöратыше эрге семын служитлен.

Юмын Аван мален колтымо гай колымыж марте тудо Иерусалим гыч нигуш лектын огыл. Тудын дене чеверласымеке веле шерева почеш Ефес ден моло олалаш Евангелийым увертарен туныкташ каен. Пеленжешке тунемшыже Прохорым налын. Кугу тўтан годым нунын корабльышт вўдйымак каен, апостол Иоанн деч моло чылан серыш лектыныт. Прохор,шке туныктышыжым чаманен, чот шортын да Ефесыш шкет каен. Латнымыше кечын теныз воктене ойгырен коштмыж годым вўдтолкын дене серыш енын лектын вочмыжым ужын. Лишке миен, апостол Иоанным пален. Господь кок арня жаптудым тенызыште арален. Вара нуно Ефесыш каеныт. Апостол Иоанн тысе язычник-влаклан Христос нерген каласкален, тыгак шуко чудым ыштен, сандене Христослан

ўшаныше енг кажне кечын шукемын.

Ты жапыште император Нерон (56-68 ийла) христиан-влакым поктылаш тўналын. Апостол Иоанным Рим олаште судыш нангаеныт да Иисус Христослан ўшанымыж верч пушташ судитленыт. Апостоллан виян аярым пуэныт. Тудо аярым йўын, но илыше кодын. Подышто ўй шолын, Иоанным тушко кудалтеныт, но тушечат илыше лектын. Господь ты ганат Шке тунемшыжым арален коден.

Тунам тудым Патмос отрошко ссылкыш колтеныт. Корнышто да Патмосыштат апостол Иоанн шуко чудым ыштен, Христос нерген увертарен туныктен да Евангелийын волгыдыж дене волгалтарен. Идол-влаклан кумалме вер гыч ия-шамычым поктен луктын, шуко еным паремден, сандене тысе волхв-шамыч тудлан чот сыренит. Кинопс лўман волхв тудым пытараш товатлен, но Господь Иоанным арамлан огыл «кўдырчын эргыже» манын. Юмын порылыкыш полшымо дене тудо чыла осалым сенен, а кугешныше Кинопс шкеже теныз толкынеш колен.

Тылеч вара апостол Иоанн ден Прохор курыкыш каеныт, кум кече пўтым кученыт. Апостолын кумалмыж годым курык чытырналтын, кўдырчö кўдыртен. Прохор мландымбаке лўдын шунгалтын. Апостол тудым нöлталын да шкенжын мом ойлымыжым писын возаш кўштен. Святой апостол гоч

Юмын Шўлыш увертарен: «Мый – Альфа ден Омега, Тўналтыш ден Мучаш улам», – оила Господь, Тудо, Кё уло, Кё лийын да Кё толеш, Чылакучышо» (Откр. 1, 8). Тыге 67-ше ийыште святой апостол Иоанн Богословын «Откровение» книгаже возалтын. Грек йылмыште «Апокалипсис» манын лўмдымō тиде книга вес семынже эше «Почмаш» маналтеш. Тудо Черке-влакын пўрымашыштын тайнымым да тўнян мучашыже могай лийшашым ончыкта.

Ссылкыште кужун лиймеке, апостол Иоанн уэш Ефесыш пörтылын, христиан-влакым шоя туныктымаш да шояк туныктышо-влак деч тўткō лияш шижтарен. Ефесыште 95-ше ий гутлаште Евангелийым возен. Господьым да икте-весым йōратен, Христосын кўштымашыжым шуктен илаш тудо чыла христианым ўжын. Святой Иоанным Черке йōратымашын апостолжо манеш, вет тудо эре туныктен ойлен: «Йōратымаш деч посна айдеме Юмо деке лишемын ок керт». Тудын возымо серышлаштыже тыгак Юмым да лишыл ег-влакым йōратымын куатше нерген ойлалтеш. Тудо шкежат чот чаманыше да йōратыше лийын. Икана тудо колын: ик рвезе чын корно гыч корангын да разбойник тўшкан вуйлатышыже лийын. Тиде рвезе шке чонжым йомдара манын чаманен, чот шонго Иоанн тудым ир мландыш кычал каен. Тудын сулыкшым шке ўмбакеже налаш сōрен, рвезым сōрвален, чонжым утарышаш верч сулыккан корно гыч коранаш ўжын. Святой шонгыенгын кугу йōратымашыжым ужын, рвезе шке ылышыжым вашталтен.

Святой апостол шўдō ий утла илен. Господьым ужшо-влак кокла гыч ик тудын гына ўмыржō тыгай кужу лийын да Христосын тунемшыже-влак кокла гыч ик тудлан Богослов лўмым пуэныт.

Колышаш жапым пален, апостол Иоанн шым тунемшыж дене пырля Ефес гыч каен, нунылан мландым ыресла кўнчаш кўштен. Шкеже тушко возын да тунемшыже-влаккан мланде дене леведаш кўштен. Тудын дене шортын чеверласымек, тунемшыже-влак чурийжым шовыч дене петыренит да кўштымыжым шуктеныт. Тидын нерген пален налмеке, апостолын моло тунемшыже тышке толыныт да шўгарым починыт, но тушто туныктышыштым муын огытыл.

Святой апостол да евангелист Иоанн Богословын Христос деке куснымо кечыжым (II курым тўналтыш) Черке 9 октябрыште йōратен шарна. Тыгак тудын шўгарже гыч кажне ийын 8/21 майыште ломыж гай пурак лектын. Ушаныше-влак тудым погеныт да тўрлō чер деч паремыныт, сандене Черке Иоанн Богословым эше 8/21 майыште пагален шарна.

Волгенчын, пылпомышысо тулын, эрыктыше куатше лишеммым кўдырчō шижтара. Иоанн ден тудын изажым Господь «кўдырчын эргыже-влак» манын, тыге христиан йōратымашын тул гай виян улмыжым ончыктен. Апостол Иоанн Богословын символжо – орел – тудын ушыжо эреак кўшылсō, пылпомышысо нерген шонымым ончыкта.

Тыланет тыгай нелыт кўлеш мо?

Вашке сыраш йōратыше ег старец деке толын. Ты шонгыенгын поро улмыжым пален, тудо йодын: «Тый тыгай ушан улат. Кумылет эре сай, нигунам да нигōлан от сыре. Мыланемат тыгай лияш полшен кертат мо?»

– Тōчен ончаш лиеш. Тўналтышлан вошт койшо пакетым да паренгым кондо. Иктаж енлан сырет да тудлан өпкем кучет гын, паренгышке тудын лўмжым возен шынде да пакетыш пыште, – каласен шонгыен.

– Тыге чыла шыде лушка мо? – öрын айдемет.

– Уке, тиде эше тўналтыш веле. Ты пакетым эре пеленет коштыкто. Адак иктажшылан сырен колтет гын, вес паренгым тышкак пыште. Кажне гана тыге ышташ чытышет сита мо? – йодын шонгыен.

– Тидым ышташ неле огыл, – шоналтен весет да старецын ойжым шукташ товатлен.

Шкенжын койыш-шоктышыжо лўмегож семын вашке ылыж кайыше улмылан кōра пакетыште паренге вашке ешаралтын, нелытшат нумалаш ситен. Ончычрак пыштыме паренгыже куптырген пытен, шўяш тўналын да ўпшен.

Тыгай нелытым пелен коштыкташ йōндымō лиймеке, ты ег уэш старец деке толын да өпкелен пелештен:

– Тиде торым мый тетла нумалышт ом керт: пакетат неле, паренгат ўпша. Мыланем ала иктаж вес йōным каласет?

А старец тудлан вашештен:

– Уке, тый эше иктым умылен отыл. Вет ег-влакын чонышт денат тыгак лиеш. Ме тидым иканаште пален налын да умылен она мошто. Шкенам кучен кертдымына привыкыш савырна, а привычке – уда койыш-шоктышыш. Тунам мемнан чонна ўпшышō сулык дене нелемеш. Тидым тый ынде шке капет да нерўпшет дене шижыч. Енлан сырымет але шкендым кучен кертдымет годым шоналте, тыланет тыгай нелыт кўлеш мо?

Йоратымаш нерген

Мемнан ялыш ик еш илаш толын. Пошкудовлак дене пешыже мутланен огытыл, но чылашт дене поро, ласка лийыныт. Еш коклаште келшымаш, икте-весым пагалымаш, йоратымаш озаланыме ег шинчаш вашке пернен. Адакшым кажне рушарнян але кугу пайрем годым эртак черкыш коштыныт. Южо енге нуным «Паша деч шылын, йогыланен, черкыш йолым кырен коштыт» манын вурсен. Весышт пенгыде еш улмылан кӧраненыт. Кумшышт черкыш Юмылан кумалаш пырля коштыныт.

Тиде пиалан ешыште Алёна кушкын, тыршен тунемын, Озан олаш эмлызылан тунемаш пурен.

Мландымбалне чылаланат мучаш уло. Алёнан ачажын ўмыржӧ палыдымын лугыч лие. Аваже чон йӧсыж дене ўдыржӧ деке чўчкыдын кудалышташ тўнале.

Икана автостанцийыште шогымышт годым нунын деке палыдыме ўдырамаш лишеме, саламлалтмекыже, игылтме семын каласыш:

- Ўдыретше чылт шкет гай коеш, пуйто чынжымак тудым тый шочыктенат.

Алёнан шўмжӧ кўлткаш тўнале. Тудо аважым тўткын онча, палыдыме ўдырамаш мом ойлыш, улыныже. Но аваже ўдырым кид пўян гыч пенгыдын кучыш да писын автобусыш пуртен шындыш. Мӧнгышт толын шумек гына чыла раш умылтарыш.

Ончыч нуно Озан олаште иленыт. Ачаж ден аваже пырля институтышто тунемыныт, икте-весым йоратен, ешым погеныт. Но йочашт лийын огыл, садлан азам ыштыме пӧрт гычак палыдыме ўдырамашын шуэн кодымо икшывыжым ашнаш налыныт, шочмо ача-ава семын ончен куштеныт. Автостанцийыште вашлийме ўдырамаш пошкудышт лийын, садлан чыла пален. Тичмаш еш дене ласкан илаш манын, нуно палыдыме ялыш илаш кусненыт.

Алёнан капкылже мучко вўр шолеш, самырык ушыж дене ала-момат шонен пытарыш. Шочыктышо ўдырамашым ужын, шинчашкыже ончалмыже шуо. Изиде азам кузе

тыге шуэн кодаш лиеш? Молан тудо тыге ыштен? Аважын шортын ойлымыжым Алёна пуйто огешат умыло, огешат кол.

Вашке ўдыр тиде ўдырамашын адресшым муо, эн мотор вургемжым чиен, пазарыште шемалге тўсан кум розам налын, туддеке ошкедыш. Пачер омса деке шуо, йынгыр кнопкым темдале. Пеледышым шентекеже тойыш. Омса почылто.

- Тыланда кӧ кўлеш? - тоштемше халатан шонго ўдырамаш вийдымын йодо.

- Тиде черле ег - мыйым шочыктышо ўдырамаш? - ўдырын вуйыштыжо пӧрдеш. Кидше гыч пеледыш аршаш тошкалтышыш мучыштен камвозо. Озавате тидым ыш уж. Алёна пачерыш пуреш. Пачерыште чыла вере эм пуш, шўлаш йӧсӧ.

- Те могай йодыш дене толында? - йодо озавате.

- Мый роддомеш шуэн кодымо ўдырда улам, - Алёнан ончылгоч шонен ямдылыме шучко шомакше-влак ала-куш йомыч.

Озавате тетла нимом ыш каласе. Жап деч ончыч куптырген пытыше чурийже мучко ала чот шере, ала чыташ лийдыме кочо шинчавўд пытыдымын йогаш тўнале. Алёнанат логарышкыже комыля шинче.

- Те мыйым проститлыза, мый каем, - шып пелештыш.

Ўдырым иктат ыш шогалте.

- Могай осал тиде тўня, могай мый осал улам, молан авам колыштде, палыдыме еным вурсен, тошкен кодынем ыле, - мӧнгыш пӧртылшыжла шонкалыш ўдыр.

Эрлашыжым Алёна кагазеш ик «Проститлем!» мутым возен, конвертыш пыштыш, палыме адресым сералтыш да почто яшылыкш кудалтыш. Вет тудым ачаж ден аваже Евангелий почеш илаш туныктеныт. А тушто йоратыме Иисус Христосна чылаштым проститлаш кўштен.

Ик рушарнян Алёна ден аваже Озанысе черкыш миеныт. Пырчесым подылшо-влак коклаште ўдыр тудлан илышым пуышо ўдырамашым ужо. Кидыштыже - Алёнан возен колтымо кагаз ластык. Чурийжат самырыкеммыла коеш, чержат тудым кудалтыме гай чучеш. Алёнан аваже сортам ужалыше деч пален нале: тиде ўдырамаш черке воктене шуко ий ила, кертмыж семын тўрлӧ сомылым шукташ полша. Но Пырчесым подылмыжым ик ганат ужын огытыл. Таче чыла калыкым ӧрыктарен. Вет черкыш коштыш ег-влак икте-весыштым сайын палат.

Ала ўдырамашын, ала Алёнан суксыжо тиде илышыште нунылан вашлияш полшеныт. Юмо шке икшывыже-влаклан чыла йӧным ышта. Лач Тудын законжо почеш илаш тыршыман, чылам йоратыман, проститлыман, кертме семын икте-весеылан полшыман. Тидын нерген Евангелийыште возымо. Тудым ик гана почын лудын лектыда гын, Алёнам могай шўлышеш куштымым умыледа.

В.НИКОЛАЕВА.

Туныктен каласыме

шомак

Самырык куэ нарынчалгаш тўналынат, пелен шогышо шонго куэлан өпкелен ойлыш:

- Тыйже кеч илен шуктенат! А мыйже молан тыгай самырыкак шонгемам?

- Ит ойгыро! Шошо толешат, адакат самырык да ужарге лийын шогалат!

- А тыге лийын кертеш мо?

Шонго куэ самырыкым тетла лыпландараш ыш тўнал. Лач пелештыш:

- Илен шуат – скеак ужат.

Тиде жапыште воктечышт шонго кугыза эртен. Тиде мутланымашым колын шоналтыш:

- Арам мый шке шонгылыкемлан ойгырем! Йөршеш монденам, вет теле-колымаш деч вара мемнам эре шошо-илыш вуча!

Кугыза кушко кайымыжым монден, черкышкыла корныжым такыртыш.

ТАЗАЛЫКЫМ АРАЛЕНА

Октябрьыште капкылна теле лишеммым палынак шижеш. Сандене ўстембалне чевер тўсан кочкыш утларак лиеш гын, пылан игече мондалтеш, кумылат нўлталтеш.

Кавун – скежат кече гаяк, адакше кавунышто тазалыклан пайдале вещества шуко.

ШЫЛАН НЕМЫР

Кўлыт: 1 кг кавун, 400 г комбо але чыве шыл, 2 вуй шоган, пел стакан шере ўмбал, 40 г шўшмўй, 2 кугу совла оливке ўй але нўшмўй, тамже дене шинчал, йонгыштымо шем пурис, куркума специй.

Шоганым падыштыза, салмаш шўшмўйым але вес тўрлў ўйым пыштен, чевер тўсым налмешкыже жаритлыза, вара кастрюльыш опталза. Тушкак кубик семын падыштыме кавуным пыштыза, изиш вўдым ешарыза, шолаш шындыза, куркумам, тамже дене шинчалым шавалтыза. Тулым иземден, кастрюльым петырен шинчыктыза. Кавун пушкыдеммеке, кастрюльыш ўмбалым опталза да 2-3 минут гыч тулым йўртыза. Изиш шинчымекеже, немырым ыштыза.

Чодыра корно дене илалше лесник ошкеда. Шкеже шортын колтышаш гай: илышыштыже икте тыге огыл, весе туге огыл. Ойго почеш ойго, чер почеш чер орландарат. «Молан мыланем тыгай пўрымаш? Юмо дечын йодшаш» манын шоналтен гына шукта, трук мутланыме йўкым колеш. Кўмыт мутланат манын, ончыштеш. Ужеш: шиште пушенгыш кержалтын да кужу нерже дене пушеннге тўным чарныде пургедеш. Чодыра мучко тук-тук да тук-тук гына шергылтеш.

- Колышт, шиште! – пушеннге йынысалта. – Ала сита, могырем моткоч коршта!

- Мый чонештен каем гын, тыйым тўрлў шукш йўршын кочкын пытара, – вашешта шиште. – Тунам вашке кошкет, колет. Изиш читалте, мый тыйым эмлем веле!

Лесник тидым колын, шыргыжал колта. Юмылан ямдылыме йодышыжымат ушыж гыч луктын кудалта. Мо верч орлана, кызыт веле умылен шуктыш. Илыш корныштыжо ыштыме языкшылан верч.

Шылым кубик семын пўчкедыза, шинчалым шавалтыза, оливке ўеш савыркален-савыркален жаритлыза. Кўмекеже, кавун немырыш опталза.

КОЛАН КАВУН

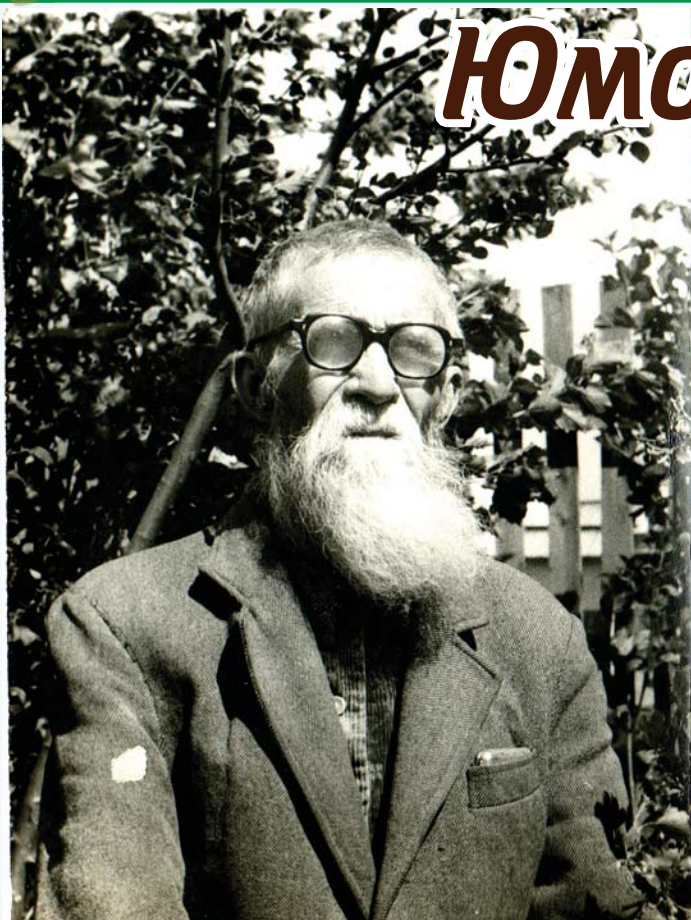
Кўлыт: 1 кг кавун, 1 кг паренге, кеч-могай свежа кол але кол консерве, 2-3 вуй шоган, соя гыч ыштыме майонез, специй.

Кавуным кубик семын але чуюкан падыштыза, тыгакак паренгым пўчкедыза. Кастрюльыш эн ончыч кавуным, вара паренгым пыштыза, ўмбакеже колым шарыза, шинчалым шавалтыза. Шоганым онго семын пўчкеден ешарыза, майонез дене йыгыза. Пел стакан вўдеш специйым лугыза да кастрюльыш опталза, шолаш пуртыза, изи тулышто 1 шагат шинчыктыза.

КОЧКЫШДА ПЕРКАН ЛИЙЖЕ!

Юмона чонжым утарен

Николай Иванович Григорьев Звенигово район Чакмарий кундемысе Изи Моламас ялеш 1908 ийыште шочын. Умыржым тыштак илен эртарен, 78 ияш лиймекыже грип чер дене нелын черланен, тазалыкше начаремын. Самырык жапыште кылмен пытыше шодыжо ылышын мучашыштыже шкеж нерген сайынак палдарен: Николай Иванович шып-тымык ылыме изи пӧртешыже колен.

Тиде ен нерген пеш шуко поро мутым каласаш лиеш. Илымыж годым йолчиемым пеш мастарын урген. Пӧрӱен-влаклан фу-файкым, ӱдырамашлан мыжерым, пижгомym урген. Кӱлдымыш лекше шинельым, ончен кӱранаш йӱрале вургемыш але буркыш савырен, плотник пашаланат чот тале лийын.

Шке шочшыжо, родыжо, пошкудыжо але тулык вате-влаклан шуко полышым пуэн. Ялыште ойлат: «Миколай деч посна ик суртат чоңалтын огыл».

Ялысе пӧрт кӱргылан келшыше шкаф-буфетым ыштен. Таче кечылан тудын шкафше вич суртышто эшеат пенгыдын шога. Кид-йолжо писе улмылан кӱра чылажымат ончычак ужын, кӱлан кузе да могай полышым эше пуаш кӱлеш пален шоген. Уныка-влакымат ончаш полшен, пашамат ыштен шуктен.

Ожно, мемнан йоча жапыште, пошкудо, родо, икте-весе дене пеш келшен иленит. Паренге але шудо пашам погынен, тӱшкан ыштеныт. Тыгай пашаште тудо вуйлатыше лийын. Чумыр погымом паренге ораште тудо гына урлыкашым ойыркален поген. Каналташ, кочкаш шичме жапыште эн мучашеш кодын, ончыч йоча, самырык-влак кочкышт манын шонен. Ӱстембалам шинчен кодшо кочкышым

поген кочкын. Киндын могай кугу акан улмыжым пеш чот пален, ӱмырешлан шӱм-чонышкыжо пыштен. Киндын пудыргыжат тудлан пеш шерге лийын.

Илыш корныштыжо шуко нелылыкым чытен лекташыже пернен.

Сар деч ончыч да Кугу Отечественный сар жапыштат, 1933-1946 ийлаште, Звенигово оласе Бутяков лӱмеш военный заводушто цехын бригадиржылан шоген. Пашалан чыр, эре ончыл верым налын шогышо, кугу специалист-стахановец лийын. Завод йӱдшӧ-кечыже шке пашажым ыштен, сандене мӱнгӧ миен кошташ жапшат лийын огыл, заводуын тӱшкагудыштыжак илен.

Шакше чонан ен-влак тудлан кӱраненыт, шоям туштыл, доносым ыштеныт. 1946 ийыште 38 ияш Миколайым да икмынар йолташыжым 58-ше статья почеш титаклен, пелйӱд жапыште «Черный ворон» маналтше машинаш шынден, нигунам мӱнгӧ пӧртыл кертдыме верыш, Новгород ола могырыш поген нангаеныт. Тиде жапыште кумшо йоча дене мӱшкыран ватыже Пелагия Мироновна, пелашыже нерген нимогай уверым палыде, кок изи йоча дене сурт сомылкам ыштен илен. Вашке ойган увер суртыш пурен, Пелагий шинчавӱд ташлен шортын кодын.

Нужна жап, йоча-влакым пукшаш, йӱкташ, чикташ кӱлын, а ачашт ынде нунын уке лийын. Сандене, кумшо йоча шочмек, пел ияш азам ала илен шуэш ала уке манын, 10 ден 15 ияш йочаже-влаклан ончаш ӱшанен коден, Кокшайскыш неле чодыра пашаш лектын. Изи падырашыже верч шӱм-чон чыташ лийдымын ойгырен, йӱсыж дене тыге каласен колтен: «Законжат уке мо?» Тиддеч вара тудым Закон Пелагий манын лӱмденит.

Вашке тудо кугу пушенге йымалан пызырнен, нелын сусырген. Эмлымверысе хирург тыге ойлен: «Пелагий товатат йочаже-влакын пиалышт дене ылыше кодын». Кум ий жап мучко паремаш тыршен, Юмым гына сӱрвален илен. Вакшышыште кийыше черле инвалидым Юмо йол ӱмбаке шогалтен. Орланен пытыше йочаже-влак тулык икшыве семынак икте-вesityтлан энгертен, пошкудо, родо-тукымысо кугурак ен-влак воктен пызнен илен лекташ тыршеныт.

Лишне черке укелан кӱра Пелагий кум йочажымат пеленже пасушко Юмылан кумалаш коштыктен. Ачада ковыра йолашым, тамле пушан клендырым конда манын, ӱшандарен шоген.

Ныл ият пеле гыч начар тазалыкан Миколай мӱнгӧ пӧртылын. Шке ылышыже нерген нигӱланат ойлаш тоштын огыл, тидлан тудын праваже лийын огыл. Лийын огыл документшат, ӱмырешлан паша верымат

Умбакеже - 11-ше лаштыкыште.

ОКТЯБРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН	1	8	15	22	29
ВТ	2	9	16	23	30
СР	3	10	17	24	31
ЧТ	4	11	18	25	
ПТ	5	12	19	26	
СБ	6	13	20	27	
ВС	7	14	21	28	

17 черкын 12 кугу пайремже
14 кугурак пайрем
9 пүтыдым арня
26 колышо-влакым уштымо кече
6 пенгыде пүтö кече 6 пүтö кече

2 – Смоленскысе благоверный князь Феодорын да тудын Давид ден Константин эргыжын кечышт.

3 – Черниговысо орланыше да исповедник Михаилын да тудын боляринже Феодорын кечышт.

4 – Святитель Димитрий Ростовскийын кечыже.

6 – Москван святительже Иннокентийын кечыже.

8 – Преподобный Сергей Радонежскийын кечыже.

9 – Апостол да евангелист Иоанн Богословын да святитель Тихонын, Москван да уло Российын патриархшын, кечышт.

10 – Священномученик Петр Крутицкийын кечыже.

11 – Преподобный Харитон Исповедник да Радонежысе преподобный Кирилл ден Мария схимонах-влакын, Юмылан йöрышö кугу княгиня Елисаветан кечышт.

13 – Святитель Михаилын, Киевын икымше митрополитшын, кечыже.

14 – Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван Леведмыже лүмеш пайрем. Кокшайск поселкысо да Алексеевский, Марисола, Упша, Чкарино, Эмеково, Чодраял селасе черке-влакын престольный пайремышт.

17 – Гурий Казанский ден Варсонофий Тверской святитель-влакын кечышт. Азъял-Пöтъял черкын пайремже.

18 – Москвасе святитель-влакын кечышт.

19 – Апостол Фоман кечыже.

21 – Вятский святой-влакын кечышт.

22 – Апостол Иаков Алфеевын кечыже.

23 – Оптинысе преподобный Амвросийын кечыже.

26 – Юмын Аван Иверский иконыжын кечыже.

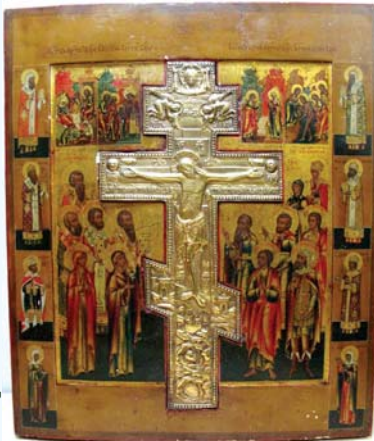
30 – Марий кундемысе священномученик Анатолий Ивановскийын кечыже. Христос Шочмо лүмеш Пектубай селасе черкын пайремже.

31 – Апостол да евангелист Лукан кечыже.

пуаш шүден огытыл. Чылажат пыташлан гына ышталтын. Лач ик Юмо пала, кузе тудо йолташ кокла гыч шкетын илыше пöртыл кертын. Түрлыжат лиеден: шужен пытыше еглан пий шылжат кочкыш лийын, шүй даныт йүштö вұдыштö кылмашыже пернен. Ойырен пуымо 50 грамм пай киндыжым шужен ярныше йолташыже дене юмоналан вашталтен. Юмогам вүргене лаштык гыч ыштыме улмаш. Пеш мастар кидан да ушан ен Спаситель Иисус Христосын пудалалтмашыжым ончыктен, а тудын йырже Евангелийысе илыш гыч налме сүретла гыч Юмын Ава, суксо да түрлö Святой-влак улыт. Тыгай поян да шергакан юмога Миколайын шүм вельсе он күсеныштыже шүм-чонжым арален да чытымашым пуэн шоген.

Тиддеч вара Миколай нигунамат Юмо деч ойырлен огыл. Юмыжо тудым колымешкыже арален ашнен, түрлö мастарлыкым пуэн.

1963 ийыште Марий АССР-ын Президиумжын Верховный судшо Николай Иванович Григорьевлан поро лүмжым пöртылтен.

Миколай ден Пелагийын кум йочашт: Нина, Аркадий ден Юлия – пенгыде уш-акылым налын, чү-чүштын але вес семынже, мыйын кочамын, Алексей Миронович Добровын, кышаже почеш каенит. Тыге кок ўдырышт, Йошкар-Оласе медицине училищым тунем лектын, Звенигово олан рүдö эмлымверыштыже сулен налме канышыш лекмеш пашам ыштеныт. Аркадий эргышт Козьмодемьянскысе ялозанлык техникумым тунем лектын, ветеринарный фельдшер лийын.

Миколай ден Пелагийын шочшышт, родыжо-влак Юмылан эре таум ыштен шогена, колышо-влаклан курымашлык илышыш логалаш сөрвален йодына.

Серафима КОРНИЛОВА.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ "ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК"

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Журнал лекме жап - 1.10.2018 ий. 0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Принтекс» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 424000, Марий Эл, Йошкар-Ола, Карл Либкнехт урем, 71 "А" пöрт.

Редакцийын да издательын адресше: 424002, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 пöлем.

тел.: (88362) 45-39-54. E-mail: marlagazet@mail.ru

Редакционный советым вуйлатыше:

протоиерей Николай Чузаев.

Редакционный совет: иерей Игорь Сапаев,

Д.Смирнов, А.Чемекова, А.Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт түрлö лийын кертыт.

Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

МАРЛА ЛИТУРГИЙ

22 сентябрьште Юмын Аван ача-аважын, Чын илыше Иоаким ден Аннан, пайрем кечынышт Звенигово район Кожласоласе Святитель Николай Мирликийский лүмеш черкыште Юмын литургий марла икымше гана эртаралтын. Кумалмашым ты черкын настоятельже протоиерей Алексей Никитин вүден. Шочмо йылме дене литургийыш шуко ең погынен. Пеш тӱткын, шыпколыштыныт.

Службо деч вара калык тыгай кумалмашым чӱчкыдынак эртараш тыланен.

Митрополийын миссионер хоржо умбакыжат тылзыште ик гана епархий мучко марий литургийым нангаяш полшаш шона.

Александра РЫБАКОВА,
миссионер хорын еңже.

Пушенге-влакын лүмыштым каласе

